

CONAMENTUL.

an 120 cor. (60 lei)

an 60 „ (30 lei)

an 30 „ (15 lei)

an 10 „ (5 lei)

an 50 fil. (25 bani)

Unirea

INSERTIUNI

Un șir garmond:
odată C. 1.50 a doua
și a treia oară C. 1.20

Mânuscrite sunt a se
trimite la Redacția
„UNIRII“ Blaj.

Ziar național. — Apare în fiecare zi de lucru.

Bucurii diabolice.

Constatările, cari se vor face în acest articol, vor forma pentru cea mai mare parte a cetitorilor nostri obicinuiți gazetăria ardeleană, cu spiritul de patriotisme, de cinste și moralitate acestei gazetării, una dintre celea mai plăcute surprize. Și într'adevăr felul scrierii scrie al unor ziare mari din călă prezintă toate simptomele unei versități, cu care noi eram absolut obicinuiți și despre care nu puteam să credem că există undeva.

Sunt unele ziare bucureștene, dus de multe și dureros de mari, cari conduc și comentează cu o sirguintă, plăcere și plăcere, care întrece grație normalului, toate faptele reale închipuite și toate știrile exacte și fapte nefavorabile statului nostru și statului nostru. Fiecare șir al acestor ziare pare un țipet de fericire nebună, România a ajuns în greaua situație politică externă și internă de azi. Se vede în presa aceasta tot ce poate să se facă o pată asupra țării, guvernului dinastiei și tot ce poate contribui la rău în țară a unei atmosfere de nelămurire, de pesimism și de revoltă. Redacțiile acestor ziare se săvârșește zi, cu o stăruință criminală, o forțabilă muncă de destrăbălare a maselor, de inficiare a sufletelor și de îndepărtare a energiilor.

Opera aceasta destructivă nu o săvârșesc numai organele d. Mille, »Adevărul« și »Dimineața«, puse în serviciul intereselor străine. scrise și date de jidani sau jidoviți ci spre a se face tipariului românesc, încă de la începutul cotidiene »independente« de țării, de solul ei și de viitorul ei. Cetitorii, care urmărește zi de zi știrile acestor confrăți trebuie să rămână uimit de imensa agitație, pe care face această pressă împotriva a tot românesc și mai ales trebuie să rămână uimit de deliciile, cu cari face să cercând să compromită toate știrile de viață și de viitor ale țării. Faptul, care ne inspiră mai multă curiozitate nu este existența însăși a acestor organe de publicitate, pentru că și ei și nebuni au avut și vor avea și ei popoarele și toate epocele, ci e nesuferit și dureros și simptomatic, că pressa

aceasta antipatriotică, bolnavă și primejdioasă se poate susține și impune în mijlocul unui popor tinăr și viguros. Este dureros, că poporul acesta, care a dovedit atâta energie vitală, atâta avânt în celea mai teribile situații, nu are curajul și, mai ales, nu are înțelegerea hotărâtă a intereselor sale morale superioare și cu un gest suveran de mândrie și demnitate națională să facă să amuțiască glasurile, cari își bat joc de tot ce poate avea un neam mai scump și mai sfânt pe lumea asta. Bucuria diabolică, cu care o anumită pressă bucureșteană, citită atât de mult, rîde cu hohot de toate durerile noastre și de tot sbuciumul țării noastre, este o boală cumplită, este cel mai detestabil cinism păcătos, pe care un neam dornic de viață, nu-l poate și nu este iertat să-l tolereze.

Toate societățile bine organizate din lume și toate societățile conștiente de rostul lor și de interesele vitale ale lor exilează pe nebuni în balamuc și pe criminali în pușcărie. La noi însă trăiesc în palate, se plimbă în automobile și ... vreau să conducă destinele neamului și ale țării.

Intriga, doamna noastră. În cel mai mare moment parlamentar din istoria Românilor, ceea ce ne stăpânește nu e dorința unei frățești înțelegeri între noi, nu e nobila pasiune de a înlătură tot ce amintește un trecut de mucedă cameră închisă, nu e devotamentul nemărginit pentru scopurile, pe zi ce merge mai mari, ale unei patrii așa de frumoase, pe care, ca pe o zină din povești, din toate părțile o pândesc cu lăcomie atâția balauri cu gurile căscate.

Și, iarăși, nu se simte conștiința imperioasei necesități de a cerceta problemele, care vor fi aduse în discuția Camerelor, de a culege date asupra lor, de a se pregăti, fiecare după putința lui, pentru discutarea lor serioasă și rodnică. De altfel, până acuma nici un material n'a fost pus la dispoziția acelor, cari, cu cheltuială de o sută de mii de lei pe zi, au să se ocupe de noile așezăminte ale țării.

Totuși, ceas de ceas, e o fierbere continuă între reprezentanții României întregite. Ștafetele umblă fără odihnă, automobile aleargă cu propuneri și ispite, interese personale se sgândăresc și se ațită.

Dela blocul liberal pornește o continuă acțiune de ademenire, de corupție ori măcar de îndușmănire. Din peștera conspirațiilor takiste aburi otrăvitori se desfac fără încetare. Și, ce e mai rău, mulțămă

agenților din cele două oficine, în noile formațiuni încă nedeplin deslușite s'a încercat, prin exasperarea unor ambiții nu totdeauna îndreptățite, zădărnicierea propunerilor celor mai firești și alianțelor celor mai îndreptățite.

Nu, orice s'ar fi întâmplat, cu oricâte silinți și jertfe, la nimic solid nu vom ajunge până nu vom goni dintre noi pe cel mai mare dușman ce l-am avut: intriga, doamna noastră!

(»Neamul românesc«).

N. Iorga.

CRIZA POLITICĂ EXTERNĂ.

Situația e tot așa de nelămurită ca și înainte cu trei zile. Sunt încă semne, că politica de rezistență, care după cea mai intimă convingere a noastră e o aventură, ce amenință să devină fatală, va triumfa. E chiar probabil, ca pe când vor apărea șirele acestea, ruptura între noi și marii aliați din Apus să fie săvârșită. În Rusia bolșevismul învinge, în Bulgaria se formează bande puternice ear Fridrich, ministrul de războiu al Ungariei, cere dela Paris dreptul de-a spori considerabil numărul armatei și cere muniții multe, multe. La noi acasă nu-s bucate și pământul nu-i sămănat și banul n'are preț. Imprejurările sunt admirabile pentru o politică de dușmănie cu toată lumea...

Am amintit în numărul nostru trecut că generalul Văitoianu a răspuns la ultimatul Consiliului suprem, declarând, că nu poate semna tratatul dela Saint-Germain. Răspunsul era redactat în termeni, cari ar fi adus o imediată rupere a legăturilor cu Antanta și de aceea reprezentanții din București ai țărilor aliate au inapoiat guvernului nota-răspuns punând un termen de 24 ore pentru redactarea alteia. Astfel în 30 Noembrie d. a. la ora 1 guvernul Văitoianu a prezentat un alt răspuns, care a și fost trimis la Paris,

Odată cu expedierea răspunsului, reprezentanții Franței și Marelui Britanii au expediat o expunere a situației politice interne, arătând că guvernul care a înmănat răspunsul a făcut-o după ce și-a anunțat demisia în Parlament, că opinia publică și majoritatea partidelor consideră acest act ca o quasi-lovitură de stat și că Parlamentul se prepară a da din sânul său un guvern, care s'ar putea să intre în funcțiune chiar înainte de Vineri.

Expunerea este însoțită de părerea celor doi reprezentanți ai Franței și Marelui Britanii ca Consiliul suprem să ia în considerare aceste împrejurări.

Răspunsul Consiliului Suprem la cererea de amânare a guvernului, spriginită de reprezentanții marilor puteri a fost negativ și astfel acestia trebuie să se conformeze instrucțiunilor primite dela Paris.

Răspunsul guvernului Văitoianu, dat după ce și-a înaintat demisia, prin care voia să pună parlamentul în fața unui fapt împlinit a stârnit sentimente de revoltă pretutindeni. Dl. Iorga numește procedura aceasta *lovitură*

politică de Bizanț și în același fel o califică aproape întreagă presa bucureșteană.

Ministrii provinciilor alipite au luat față, la ultimul consiliu ministerial, atitudine pentru politica de rezistență. După vorbirea generalului Văitoianu, care a declarat că dacă ar fi fost silit să-și pună semnătura pe tratatul de pace cu Austria înainte și-ar fi frânt spada, apoi ar fi cerut să-i se taie mâna, cu care ar fi trebuit să semneze, au luat cuvântul dd. Șt. Pop, Inculeț și Nistor spunând, că sunt partizani hotărâți ai politicii de rezistență. Dl. Vasile Goldiș, a declarat în vorbirea ținută cu ocazia împlinirii unui an dela Unirea Bucovinei, „în chestia externă dorește și preferă să fie fiul unui popor care moare apărând dreptatea decât fiul unui popor care trăiește în slugărnicie.

Sunt convins că dacă nația română întregită va ști să înfrunte nedreptatea preferând să moară de cât să se supună, ca va învia la o viață glorioasă.”

Declarațiile hotărâte ale dd. Șt. Pop și Goldiș au stârnit desaprobaria fruntașilor ardeleni, cari păstrează încă o discreție neînțeleasă privitor la această chestiune de-o extremă importanță. De altfel discreția aceasta e, de-o camdată din punct de vedere tactic oportună, pentru că în partidul național par a stăpâni trei curente. Unul e al dl. Goga și al aderenților săi, care e pentru semnare; al dd. Șt. Pop și Goldiș cari sunt pentru neseanare, un al treilea reprezentat prin dl. Iuliu Maniu ar vrea să înceapă noi discuții cu Consiliul Suprem cerând modificarea dispozițiilor contrare demnității și intereselor României.

Diversitatea aceasta de păreri într-o chestiune atât de importantă îngreunează în cea mai mare măsură rezolvirea crizei interne. Se urmează discuții peste discuții și audiențe peste audiențe și rezultatul e până azi nul.

ECOURI

— în atențiunea d-lui secretar de stat al Bisericii unite. —

On. Redacție,

Am citit și recitit articolele „Resortul de culte și învățământul religios în școala primară”, constatări și reflexii făcute de Ste-sichoros în Nr. 245 a. c. al „Unirii”, apoi „Resortul de culte și învățământul religios” din Nr. 253, precum și „Programa învățământului religios primar și normal”, câteva observări ale unui catihet ortodox din Nr. 255 al aceluiaș organ și mărturisesc sincer, că m'au pus pe gânduri și pe mine, cum au pus pe atâția alții din clerul nostru.

Intrebarea cea dintâi, ce s'a ivit în mintea mea, citind și recitind aceste articole, a fost: *Cum s'a putut întâmpla un lucru ca acesta? Nu are biserica noastră reprezentantul ei în resortul cultelor și instrucțiunii publice? Noi știm, că are! Iar dacă are, cum ne pot veni surprize atât de neplăcute, ca cele aduse de programele de învățământ ale resortului nostru de culte?*

Am dori să știm, cum își înțelege chemarea domnul secretar de stat al secției „Biserica greco-catolică” din resortul cultelor și instrucțiunii publice? E domniasa, pur și simplu, un funcționar de stat, ca oricare altul, ori e reprezentantul autorizat al bisericii noastre?

Simplu funcționar de stat nu poate să fie, deoarece statul putea să numiască un laic, dar noi știm, că a cerut un preot cu înaltă calificare (doctor și profesor de teologie). Prin urmare, dsa e reprezentantul autorizat al bisericii noastre.

E bine, figurând dsa în calitatea aceasta, întrebăm: *Ce pași a făcut, fie înainte, fie după apariția numitelor programe, pentru remediarea relelor și neajunsurilor ce prezintă acele programe?* Ori doară dsa a luat act de conținutul lor numai, ca și noi, după ce domnii doctori Mateiu, Ghibu și Lupas au binevoit a scoate de sub tipar monumentalele lor programe de învățământ și, eventual, după ce-i vor fi prezentat obișnuitul exemplar de onoare?

Ar fi foarte trist, să se adevărească lucrul acesta!

Dumnezeu e doar în resort, nu ca să înregistreze diferitele petiții și să rezolve afacerile curente, corespondențe și alte mărunțisuri (le poate face și acestea, dacă nu are subaltern harnic să i le facă), ci în rândul întâiu, ca să apere prestigiul și interesele vitale ale bisericii noastre. Dumnezeu trebuie se fie inițiat în toate lucrările resortului, de aceea ia parte la diferitele consfătuiri. Trebuie să știe înainte, ce se pregătește, să protesteze. Dacă protestul izolat al dăminile nu cumpănește nimic, să avizeze din bună vreme autoritățile noastre bisericesti, ca să facă acestea pașii de lipsă pentru îndreptarea relelor.

În felul acesta s'ar evita multe neplăceri, atât pentru resort, cât și pentru autoritățile bisericesti.

Va zice cineva, oă, înțeles astfel, postul de secretar de stat e foarte dificil și plin de răspundere. De bună seamă! adăogăm și noi. Ba într'un anumit înțeles, postul acesta e mai delicat și decât a unui episcop. Da! fiindcă episcopul are răspundere numai pentru eparhia sa, pe când secretarul de stat al bisericii noastre e responsabil pentru interesele și prestigiul tuturor eparhiilor cari compun biserica noastră.

Noi credem însă, că un preot, doctor și fost profesor de teologie, a trebuit să fie în clar cu toate acestea dintru început, iar, dacă nu, să se clarifice acum, până când încă nu e prea târziu, impunându-și conduita singură corectă: cea potrivită cu aceste principii.

N. Popa.

Informațiuni.

— **Bănățenii și semuarea păcii.** Parlamentarii bănățeni, ori care ar fi hotărârea viitorului guvern parlamentar, nu vor vota pentru semnarea păcii. Reprezentanții Banatului vor redacta un protest pe care-l vor depune pe birourile Camerei și Senatului.

— **Pilda altora.** În Bulgaria, s'a început arestarea în masă a speculanților.

Ei vor fi dați judecății în baza unei legi excepționale și pedepsiți cu muncă silnică dela 5 până la 15 ani și confiscarea averilor.

Arestările se fac după un tablou al ministerului de interne, în care sunt înscrși speculanții din toată Bulgaria.

— **Franța și Vaticanul.** — Ziarele Italiene cred, că noua cameră franceză, care va cuprinde multe elemente conservatoare, va restabili relațiunile diplomatice între Franța și sfântul Scaun.

— **Recrutările în Basarabia.** La 25 Noembrie s'au început în toată Basarabia recrutările pentru contingentele 1919 și 1920.

Se știe, că până acum Basarabienii nu dăduseră efectiv armatei.

Cu acest prilej se constată un mare succes al recrutărilor, la care tinerii Basarabeni se prezintă cu mult entuziasm. Se constată și multe cazuri de tineri, cari se prezintă la voluntariat înainte de contingentul lor.

— **Te-Deum la Biserica unită din București.** Cu prilejul primei aniversări a unirei Ardealului cu patria-mamă, un Te-Deum s'a oficiat la biserica unită din strada Polona.

Služba religioasă a fost oficiată de dr. Traian Frențiu, episcopul de Lugoj, asistat de părintele dr. Izidor Marcu dela Blaj și de dr. Rusu, secretarul general dela resortul cultelor din Transilvania. După terminarea liturghiei episcopul Frențiu a citit o frumoasă rugăciune pentru rege, regină și pentru armata română. Erau de față și episcopul dr. Iuliu Hossu dela Gherla precum și mai mulți deputați și senatori ardeleni.

Regatul Româniea

Consiliul Dirigent Resortul Finanțelor

Nr. 253/1919 Cluj, la 24 Noembrie 1919
Secția I-Res.

Aviz pentru publicul, care cere serviciile noastre și *ordm de serviciu* pentru toți funcționarii secției I. (datoria publică) din Resortul Finanțelor Consiliului Dirigent.

Noi, Șeful secției datoria publică (I) Resortul finanțelor Consiliului Dirigent.

Având în vedere adevăratul înțeles al Art. 90 din legea despre constatarea și percepțiune impozitelor directe.

Cunoscând incorectitatea și anomalia financiară, care rezultă din faptul, că de prezenț singur statul mai este acela, care face servicii gratuite în dauna tezaurului public, deoarece prestațiunile serviciilor cerute pe seama publicului nu controlează îndreptătirea financiară singuraticilor petenți la obținerea de servicii beneficii de orice natură, în timp ce funcționarii li se răpește timpul cel mai prețios pentru reculegerea funcțiunilor de stat în vederea consolidării și restaurării financiare a statului pentru care scop este de cea mai mare urgență urmărirea, secestrarea și pedepsirea tuturor stăntierilor de dare.

Ordonăm:

1. Se interzice strict tuturor funcționarilor acestei secții de a face orice servicii pe seama particularilor, fie indivizi singuratici, fie reprezentanți de-ai persoanelor colective, cari probează cu livretul (cărțica) de dare că și achitat toate dările până la sfârșitul trimestrului curent.

2. Sunt obligați funcționarii acestei secții să pretindă dela toți particularii, cu cari vin în contact de serviciu:

Să arete cărțica de dare înainte de a începe orice serviciu ori clarificare, apoi în o seciună să-i îndrume la achitarea urgentă a tuturor restanțelor de impozite până la începutul trimestrului curent, arătându-le, că de astăzi înainte statul nu mai poate face servicii gratuite.

3. Toți funcționarii, cari nu vor respecta acest ordin elementar de morală financiară, se cuprinde și în Art. 90 din legea despre constatarea și perceperea dărilor directe și continua a face servicii pe seama astoror persoane neoficiale din public, nu dovedes cărțica de dare achitarea dărilor până la sfârșitul trimestrului curent, vor fi trași în cerc disciplinară (dacă sunt definitiv), sau vor fi imediat dimiși din serviciu (dacă sunt provizori).

4. La rezolvirea tuturor actelor în legătură cu servicii și beneficii de acordat publicului vor invita toate autoritățile Statului, Judecatoriilor și Comunei să aibă în vedere acestea și să procedând în conformitate.

Consiliul Dirigent, Resortul Finanțelor
(111) 2 - 5. Șeful secției DATORIA PUBLICĂ
V. Vlaicu.

Redactor responsabil: Dr. Zenovie Păcliu

Numărul cenzurat de: V. Suciu.